



Bruxelles, den 6.5.2014  
COM(2014) 249 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET  
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**Beretning om konkurrencepolitikken 2013**

{SWD(2014) 148 final}

# RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

## Beretning om konkurrencepolitikken 2013

### INDLEDNING - EU'S KONKURRENCEPOLITIK: ET MIDDEL TIL AT GENOPRETTE EUROPAS KONKURRENCEEVNE

Der har i 2013 været opløftende tegn på, at et økonomisk opsving er undervejs i Europa. Politiske foranstaltninger truffet på EU-plan har bidraget til en begyndende genopretning af tilliden og til at skabe grundlaget for at komme tilbage på en vækstkurs. Men vi må ikke slække på indsatsen. Hvis EU ønsker at lægge krisen bag sig og puste nyt liv i den europæiske økonomi, må den gå endnu længere. Europa har brug for strukturelle tilpasninger, en effektiv ressourcefordeling og produktivitetsvækst. Intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst er fortsat en central del af Europas politiske dagsorden for dette årti. For at nå dette mål er det afgørende at øge konkurrenceevnen i hele EU.

Konkurrenceevne er et sammensat og flerdimensionelt begreb. I den globale konkurrencerapport, der er udarbejdet af Det Verdensøkonomiske Forum, defineres konkurrenceevne som "*en række institutioner, politikker og faktorer, der afgør et lands produktivitetsniveau*".<sup>1</sup> Ifølge Europa-Kommissionens beretning om den europæiske konkurrenceevne er det de institutionelle og mikroøkonomiske politiske ordninger, der ligger til grund for konkurrenceevnen og skaber de nødvendige betingelser for, at virksomheder kan opstå og trives, og at den enkeltes kreativitet og indsats belønnes.<sup>2</sup> De konkurrencepolitiske virkemidler stemmer fuldstændig overens med begge beskrivelser.

Europa-Parlamentets 2013-undersøgelse om konkurrencepolitik<sup>3</sup> indeholdt desuden følgende konklusion: "*Konkurrence spiller en afgørende rolle, når det gælder om at fremme produktivitet og innovation som en drivkraft for økonomisk vækst. Det betyder, at konkurrencepolitikker, som øger konkurrencen, stimulerer væksten.*"

Det gælder alle de konkurrencepolitiske virkemidler. Håndhævelse af kartel- og monopolreglerne kan forpurre dominerende virksomheders forsøg på at holde nye markedsdeltagere ude og hindre dem i at konkurrere effektivt. Det kan også skabe betingelser, der medfører lavere råvarepriser for EU's erhvervsliv. Kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser kan holde markederne åbne og effektive. Statsstøttepolitikken beskytter det indre marked mod konkurrencefordrejning og er med til at kanalisere de offentlige ressourcer derhen, hvor de kan styrke konkurrenceevnen.

Konkurrence og konkurrencepolitikken er desuden en vigtig del af de overordnede forudsætninger for, at innovationen kan blomstre. Den motiverer innovative og nystartede virksomheder, tilskynder virksomheder til at være mere effektive og fremmer støtte, hvis formål er at sætte gang i forskning og udvikling og innovation.

---

<sup>1</sup> Det Verdensøkonomiske Forum: Global Competitiveness Report 2013-2014, tilgængelig på [http://www3.weforum.org/docs/WEF\\_GlobalCompetitivenessReport\\_2013-14.pdf](http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf).

<sup>2</sup> SEC/2011/1188 final, del 1: Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, Beretning om den europæiske konkurrenceevne 2011.

<sup>3</sup> The Contribution of Competition Policy to Growth and the EU2020 Strategy, IP/A/ECON/ST/2012-25, tilgængelig på [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/492479/IPOL-ECON\\_ET\(2013\)492479\\_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/492479/IPOL-ECON_ET(2013)492479_EN.pdf).

Konkurrencepolitikken fremmer konkurrenceevnen i en global sammenhæng. En sund konkurrence på det indre marked forbereder europæiske virksomheder på at gå ud på de globale markeder og få succes. Den understøtter også en moderne industripolitik, hvilket er afspejlet i Lissabontraktatens bestemmelser om industri (artikel 173 i TEUF), hvoraf det fremgår, at EU's og medlemsstaternes indsats skal være "i overensstemmelse med et åbent og konkurrencepræget markedssystem".

Konkurrencepolitikken fungerer desuden som et nødvendigt modstykke til reglerne for det indre marked. Hvis reglerne for det indre marked og konkurrencen ikke håndhæves korrekt, kan de regulerende foranstaltningers virkning på virksomheders strategier og investeringer undermineres.

Statsstøtteregele og håndhævelsen af konkurrencereglerne spiller også en afgørende rolle i Europa 2020-strategien og i gennemførelsen af dens flagskibsinitiativer. Konkurrencepolitiske foranstaltninger bidrager især til "Innovation i EU", "En industripolitik for en globaliseret verden", "Et ressourceeffektivt Europa" og "En digital dagsorden for Europa".

I 2013 er alle virkemidler til håndhævelse af konkurrencereglerne blevet udnyttet for at fremme vækst og konkurrenceevne i hele den europæiske økonomi. Håndhævelsen af kartel og monopolreglerne har hindret og straffet kunstige opsplittings af det indre marked. Moderniseringen af statsstøtteregele har bidraget til at gøre de offentlige udgifter mere vækstfremmende. I strategisk vigtige sektorer, såsom finansielle tjenesteydelser, telekommunikation, digital økonomi og energi, er der truffet vigtige afgørelser. Internationalt samarbejde om udarbejdelse og håndhævelse af konkurrencepolitikkerne har været med til at tage de udfordringer op, som den voksende internationalisering af erhvervslivet har ført med sig.

Endelig nåede vi i 2013 to vigtige milepæle for EU's konkurrencepolitik. For det første blev der med vedtagelsen af forordning 1/2003<sup>4</sup> indledt en ny æra inden for håndhævelsen af EU's kartel- og monopolregler, og nu, ti år efter, drejer det sig om at gøre status og overveje yderligere forbedringer. For det andet vedtog Kommissionen den 11. juni et forslag til direktiv om erstatningssøgsmål i kartel- og monopolsager<sup>5</sup> – noget, som mange længe har ventet på, og en politisk prioritet for den nuværende Kommission. Der har i løbet af året været en livlig debat om disse spørgsmål og de spørgsmål, der tages op i denne beretning, under den løbende strukturerede dialog mellem Kommissionen og Europa-Parlamentet (se afsnit 8 om konkurrencedialog med andre institutioner og det mere detaljerede arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne beretning).

## **1. FREMME AF KONKURRENCEEVNEN Gennem BEKÆMPELSE AF KARTELLER**

Europæiske virksomheders succes afhænger stærkt af, om priserne er konkurrencedygtige. Kunstigt oppustede råvarepriser som følge af konkurrencebegrænsende adfærd og markedsstrukturer har en skadelig virkning på EU's konkurrenceevne på globale markeder og

---

<sup>4</sup> Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82.

<sup>5</sup> COM(2013) 404 final: Forslag til direktiv om visse bestemmelser om søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceregler er tilgængelig online på <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/documents.html>.

de overordnede vækstmuligheder. Det siger sig selv, at højere råvarepriser også giver højere priser i sidste ende for de europæiske forbrugere.

I den sammenhæng er det afgørende at have en solid kartelbekæmpelse. Karteller omhandler ofte råvare- og mellemprodukter, og Kommissionen har målrettet sin håndhævelsesindsats på dette område. I de seneste år er det lykkedes at få opløst adskillige karteller, der oppustede råvarepriserne og skadede EU's konkurrenceevne alvorligt.<sup>6</sup>

Kommissionen afsluttede også en sådan sag i 2013. I juli fik fem reservedelsleverandører, nemlig Sumitomo, Yazaki, Furukawa, S-Y Systems Technologies (SYS) og Leoni, pålagt bøder af Kommissionen på i alt 141 791 000 EUR for have deltaget i en eller flere af fem karteller i forbindelse med leveringen af ledningsnet til Toyota, Honda, Nissan og Renault. Kartellerne dækkede hele Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS).<sup>7</sup> Ledningsnet er en samling af kabler, der sender signaler eller strøm, og som sammenkobler computere med forskellige komponenter, der er monteret i køretøjer, og de omtales ofte som bilens centralnervesystem.

**Kartelbekæmpelsen har ført til større gennemsigtighed i sektoren for finansielle tjenesteydelser: sagerne om rentederivater**

Rentederivater er finansielle produkter, der benyttes af banker eller virksomheder til at styre risikoen for rentesvingninger. Deres værdi afledes af en referencerentesats, såsom London Interbank Offered Rate (LIBOR), der anvendes til forskellige valutaer, herunder den japanske yen (JPY), og Euro Interbank Offered Rate (EURIBOR) til euroen.

I perioden mellem september 2005 og maj 2008 var der et kartel for euro-rentederivater (EIRD). Forligsparterne var Barclays, Deutsche Bank, RBS og Société Générale. Kartellet forsøgte at fordreje de normale prissætningsmekanismer for disse derivater. Tradere fra forskellige banker drøftede deres banks indberetninger til beregningen af EURIBOR såvel som deres handels- og prissætningsstrategier. Der blev også indledt en procedure mod Crédit Agricole, HSBC og JPMorgan, og undersøgelsen af disse tre virksomheders adfærd fortsætter efter den almindelige kartelprocedure.

I sektoren for yen-rentederivater (YIRD) afslørede Kommissionen syv separate bilaterale overtrædelser, der varede mellem 1 og 10 måneder i perioden fra 2007 til 2010. Den hemmelige samordning omfattede drøftelser mellem tradere fra de deltagende banker om visse JPY LIBOR-indberetninger. De involverede tradere udvekslede også nogle gange forretningsmæssigt følsomme oplysninger vedrørende enten handelspositioner eller fremtidige JPY LIBOR-indberetninger (i ét tilfælde også vedrørende visse fremtidige indberetninger til Euroyen TIBOR – Tokyo Interbank Offered Rate). De banker, der var involveret i en eller flere overtrædelser, er UBS, RBS, Deutsche Bank, Citigroup og JPMorgan. Mæglervirksomheden RP Martin formidlede en af overtrædelserne ved at benytte sine kontakter med en række JPY LIBOR panelbanker, som ikke deltog i overtrædelserne, med det formål at påvirke deres JPY LIBOR-indberetninger. I forbindelse med samme undersøgelse har Kommissionen også indledt en procedure mod mæglervirksomheden ICAP. Denne undersøgelse fortsætter efter den almindelige kartelprocedure.

Disse afgørelser sender et klart signal om, at Kommissionen er fast besluttet på at bekæmpe og straffe den slags karteller i finanssektoren. Sund konkurrence og gennemsigtighed er afgørende for, at de finansielle markeder fungerer korrekt og er til fordel for realøkonomien frem for at tilgodese nogle fås interesser.

I de senere år har en anden tendens været afdækningen af karteller i servicesektoren. Kommissionen er i færd med at behandle en række sager angående finansielle tjenesteydelser. Den 4. december pålagde Kommissionen otte banker bøder på i alt 1 712 468 000 EUR for deltagelse i karteller på markeder for finansielle derivater i hele

<sup>6</sup> Nævneværdige eksempler er blandt andet de bøder, der blev pålagt producenter af bilglas, DRAM (hukommelseschip anvendt i PC'er, servere og arbejdsstationer) og syntetisk gummi.

<sup>7</sup> Sag AT.39748 – Ledningsnet til biler.

EØS.<sup>8</sup> Fire af dem deltog i et kartel i forbindelse med rentederivater, der var denomineret i euro. Seks af dem deltog i én eller flere bilaterale aftaler i forbindelse med rentederivater, der var denomineret i japansk yen. Denne hemmelige samordning er forbudt i henhold til artikel 101 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Begge afgørelser blev vedtaget under forligsproceduren, og de bøder, som parterne havde fået pålagt, blev nedsat med 10 % som følge af deres accept af forliget.

Kommissionen har også flere igangværende sager i fødevarersektoren, der er et område af direkte betydning for forbrugerne. I november pålagde Kommissionen fire europæiske forhandlere af nordsøjejer - Heiploeg, Klaas Puul, Kok Seafood (alle etableret i Nederlandene) og Stührk (etableret i Tyskland) - bøder på i alt 28 716 000 EUR for kartelvirksomhed.<sup>9</sup> Mellem juni 2000 og januar 2009 aftalte Heiploeg og Klaas Puul at fastsætte priserne og dele salgsmængderne af nordsøjejer i Belgien, Frankrig, Tyskland og Nederlandene.

Ud over disse afgørelser fremsendte Kommissionen i april en klagepunktsmeddelelse til en række leverandører af chipkort på grund af deres påståede deltagelse i et kartel.<sup>10</sup> Chipkort har utallige anvendelser, såsom simkort, betalingskort, identitetskort og mange andre enheder. Kommissionen indtager det foreløbige synspunkt, at visse leverandører kan have koordineret deres adfærd i EØS for at øge priserne. Kommissionen indledte til at starte med forligsforhandlinger med visse virksomheder om deres påståede deltagelse. Den vendte imidlertid tilbage til den normale procedure for kartelsager på grund af manglende fremskridt.

Endelig bør det erindres, at karteller kan opsplitte det indre marked og hæmme industriens tilpasning til ændrede markedsvilkår. Den skade, de forårsager, er således ikke begrænset til det marked, som de involverede virksomheder er aktive på, men kan påvirke hele økonomiens konkurrenceevne.

## **2. SIKRING AF EN EFFEKTIV HÅNDHÆVELSE AF KARTEL- OG MONOPOLREGLERNE OG KONTROL MED FUSIONER I VIRKSOMHEDERNES OG FORBRUGERNES INTERESSE**

Forordning 1/2003, der er det vigtigste procedureinstrument til håndhævelse af artikel 101 og 102 i TEUF, trådte i kraft den 1. maj 2004. Forordningen var et vendepunkt, da den gav alle håndhævende myndigheder i EU (Kommissionen, nationale konkurrencemyndigheder og nationale domstole) beføjelse til at anvende EU's kartel- og monopolregler på aftaler og praksis, der kunne påvirke handelen mellem medlemsstater, samtidig med at de respekterede de berørte interessenters grundlæggende rettigheder, som er beskyttet af EU's charter for grundlæggende rettigheder.

Det Europæiske Konkurrencenetværk (ECN) blev oprettet, og der blev indført samarbejdsredskaber, som skulle sikre, at de fælles regler blev anvendt på en effektiv og sammenhængende måde. På denne baggrund har Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder i fællesskab opnået væsentlige resultater i deres håndhævelsesindsats, suppleret af et bredt politkarbejde. Siden maj 2004 har Kommissionen undersøgt mistanker om konkurrencebegrænsende praksis i så godt som alle økonomiske

---

<sup>8</sup> Sag 39861 – Yen-rentederivater og sag 39914 – Euro-rentederivater.

<sup>9</sup> Case AT.39633 – Shrimps.

<sup>10</sup> Case 39574 – Smart card chips.

sektorer og vedtaget over 120 afgørelser. Nationale konkurrencemyndigheder har for deres del undersøgt over 1 600 sager i samme periode, hvilket har ført til mere end 600 håndhævelsesafgørelser.

I 2013 begyndte Kommissionen at se tilbage på denne tiårsperiode for at analysere det arbejde, som EU's konkurrencemyndigheder har udført i de forskellige sektorer og ved forskellige typer overtrædelser. Det allerede fremragende samarbejde mellem Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder vil blive styrket af en evaluering af fortidens prioriteringer og resultater.

#### **Forordning 1/2003 og dens virkninger i praksis**

##### *De nationale konkurrencemyndigheders strukturer*

EU-retten overlader det til medlemsstaterne at sikre, at de har effektive og veludstyrede nationale konkurrencemyndigheder til rådighed, og overlader hovedsageligt udformningen af de nationale håndhævelsesordninger til dem. Det eneste udtrykkelige krav er, at medlemsstaterne skal udpege de respektive myndigheder, der er ansvarlige for anvendelsen af artikel 101 og 102 i TEUF, på en måde, der overholder forordningens bestemmelser på effektiv vis. I de seneste år er der gennemført strukturreformer i mange medlemsstater. Strukturerne i de nationale konkurrencemyndigheder i Det Europæiske Konkurrencenetværk (ECN) har overordnet set udviklet sig i retning af større selvstændighed og effektivitet. Alligevel er der opstået spørgsmål vedrørende nogle nationale konkurrencemyndigheders uafhængighed og ressourcer. Det er vigtigt at undgå tilbageskridt.

##### *Overensstemmelse mellem håndhævelsesbeføjelser*

Forordningen lod det være op til medlemsstaterne frit at fastsætte deres egne procedurer og sanktioner ved anvendelsen af EU's konkurrenceregler i medlemsstaterne. Bortset fra medlemsstaternes generelle forpligtelse til at sikre en effektiv håndhævelse, især gennem anvendelse af effektivitets- og ækvivalensprincippet, er disse spørgsmål hverken reguleret eller harmoniseret af EU-retten. Det betyder, at Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder anvender de samme materielle regler, men har forskellige procedurer og sanktioner. Overensstemmelse mellem håndhævelsesbeføjelser har igennem flere år været et fokusområde for ECN. ECN har især udarbejdet omfattende sammenlignende rapporter om undersøgelses- og beslutningsbeføjelser såvel som en række henstillinger herom. Hvad angår sanktioner for overtrædelser af konkurrencelovgivningen kan de fleste nationale konkurrencemyndigheder pålægge afskrækkende civile/administrative bøder og anvende en sammenlignelig grundlæggende metode ved fastsættelsen af bøden. Der er gennem landespecifikke henstillinger inden for rammerne af Europa 2020-strategien (det europæiske semester) og i forbindelse med de økonomiske tilpasningsprogrammer blevet opfordret til reformer, der skal føre til øget overensstemmelse mellem procedurer.

##### *Overensstemmelse med hensyn til straflempelsesordninger og samspil med andre retsområder*

Straflempelsesordninger er alment anerkendt som et vigtigt redskab til afsløring af hemmelige karteller. Det har lige fra begyndelsen være en prioritet for ECN at skabe overensstemmelse og et gnidningsløst samspil på dette område. Særligt ECN's modelprogram for bødefritagelse og bødenedsættelse (MLP) giver medlemsstaterne/de nationale konkurrencemyndigheder en række sammenhængende modeller for regler og procedurer, som de kan hente inspiration fra under udarbejdelsen af nationale foranstaltninger. Som følge heraf har så godt som alle

medlemsstater indført straflempelsesordninger, og der er sket en betydelig tilpasning til modelprogrammet for bødefritagelse og bødenedsættelse. En række finjusteringer af modelprogrammet for bødefritagelse og bødenedsættelse blev foretaget sidst i 2012.

Kommissionen vil fortsat være meget opmærksom på, hvordan den overordnede ramme for offentlig håndhævelse af EU's konkurrenceregler fungerer.

Kommissionen vedtog i 2013 et andet vigtigt initiativ angående de lovgivningsmæssige rammer på kartel- og monopolområdet: et forslag til direktiv om, hvordan borgere og virksomheder kan rejse erstatningskrav, hvis de er blevet ofre for overtrædelser af EU's kartel- og monopolregler, såsom karteller og misbrug af en dominerende markedsstilling.<sup>11</sup> Forslaget skal fjerne en række praktiske vanskeligheder, som ofrene ofte oplever, når de forsøger at opnå en rimelig kompensation for den skade, de har lidt som følge af overtrædelser af EU's konkurrenceret.

#### **Fjernelse af hindringer for en effektiv erstatning til ofre for overtrædelser af kartel- og monopolreglerne**

##### *Lovgivningsforslag*

Den 11. juni vedtog Kommissionen et forslag til direktiv om erstatningssøgsmål efter overtrædelser af EU's konkurrenceret. Efter EU-retten har enhver person eller virksomhed, som har lidt skade som følge af overtrædelser af EU's konkurrenceret, ret til fuld erstatning. Forslaget har to formål, som supplerer hinanden. For det første at gøre denne ret til erstatning, som hjemles i EU-retten, til virkelighed i alle medlemsstaterne ved at fjerne væsentlige praktiske vanskeligheder, som forbrugere og virksomheder oplever, når de søger oprejsning. For det andet har forslaget til hensigt at optimere samspillet mellem den slags private erstatningskrav og Kommissionens og de nationale konkurrencemyndigheders offentlige håndhævelse for at sikre en stærk offentlig håndhævelse og opnå en mere effektiv håndhævelse overordnet set.

For at nå disse mål indeholder forslaget processuelle og materielle regler vedrørende afgørende aspekter af erstatningssøgsmål i kartel- og monopolsager, såsom adgang til bevismateriale, forældelsesfrister for at indbringe et erstatningssøgsmål og bevisbyrde med hensyn til erstatning for overpriser, der videreføres igennem distributionskæden. Forslaget har til hensigt at skabe retssikkerhed i forhold til anerkendelse/fremlæggelse af bevismidler med henblik på offentlig håndhævelse. For eksempel indeholder den for at sikre, at straflempelsesordningerne er attraktive, bestemmelser om, at erklæringer, som virksomheder afgiver med henblik på at opnå bødefritagelse eller -nedsættelse, aldrig må videregives i private erstatningssøgsmål. Forslaget letter efterfølgende erstatningskrav, idet det fastsættes, at de kan støttes på, at nationale konkurrencemyndigheder har truffet endelige afgørelser om overtrædelser.

##### *Ledsageforanstaltninger*

Sideløbende med forslaget vedtog Kommissionen for at udstikke retningslinjer til domstolene og parterne i erstatningssøgsmål en meddelelse om opgørelsen af skader i erstatningssager efter overtrædelser af artikel 101 eller 102 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Meddelelsen er ledsaget af en mere omfattende praktisk

<sup>11</sup> COM(2013) 404 final: Forslag til direktiv om visse bestemmelser om søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceregler.

vejledning, der er udarbejdet af Kommissionens tjenestegrene og oversat til alle officielle EU-sprog. Endelig suppleres forslaget af Kommissionens henstilling om kollektive retsmidler, hvori det henstilles, at alle medlemsstater indfører kollektive søgsmål for at lette håndhævelsen af de rettigheder, som alle unionsborgere har efter EU-retten, herunder retten til erstatning for skader forvoldt af kartel- og monopolvirksomhed.

Derudover vedtog Kommissionen den 5. december en forenklingsspakke på fusionsområdet. Pakken omfatter en ændring af fusionsgennemførelsesforordningen<sup>12</sup> og en ny meddelelse om en forenklet procedure.<sup>13</sup> Det forventes, at andelen af sager, der behandles efter den forenklete procedure, som følge heraf vil blive øget betragteligt.

Forenklingsinitiativet er et konkret eksempel på den indsats, som Kommissionen gør for at virkeliggøre målene i programmet for målrettet og effektiv regulering (REFIT)<sup>14</sup>, som har til formål at fremme vækst og konkurrenceevne ved at mindske den lovgivningsmæssige byrde for EU's virksomheder og borgere.

### **3. MODERNISERING AF STATSSTØTTEPOLITIKKEN FOR AT FÅ KANALISERET DE OFFENTLIGE RESSOURCER UD TIL KONKURRENCEEVNEFORBEDRENDE MÅL**

Ligesom konkurrencefordrejende forretningspraksis som karteller kan ulovlig statsstøtte fordreje konkurrencevilkårene, skabe unødvendige barrierer og forspilde vækstpotentialet på det indre marked. Imidlertid kan statsstøtte også have en positiv virkning, hvis den er målrettet, afhjælper markedssvigt og opmuntrer til investeringer og etablering af nye virksomheder, som ellers ikke ville finde sted. "God" statsstøtte kan fremme innovation og udvikling af menneskelig kapital. EU's statsstøttepolitik kan også hjælpe nationale myndigheder med at få størst muligt udbytte af svindende ressourcer i tider med budgetmæssige begrænsninger. I denne økonomiske kontekst er det en hovedprioritet for EU at fremme et vækstbaseret fokus i de offentlige udgifter, og det er også hovedformålet med strategien for modernisering af statsstøttepolitikken.<sup>15</sup> Den reformproces, som denne strategi går ud på, er ved at være gennemført. Nedenfor er de hovedelementer, som Kommissionen har arbejdet på i 2013.

#### *Mindskelse af forskellene i konkurrenceevne i EU ved hjælp af målrettet regionalstøtte*

Kommissionen vedtog i juni 2013 de nye retningslinjer for regionalstøtte for perioden 2014-2020.<sup>16</sup> Vedtagelsen fandt sted efter omfattende høringer af interessenter (medlemsstater, regionale og lokale myndigheder, erhvervs sammenslutninger, interessegrupper, individuelle virksomheder og borgere), Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg. Retningslinjerne for regionalstøtte er med til at mindske forskellene i konkurrenceevne i EU ved at fremme produktive investeringer i værdiforøgende projekter, særligt i EU's dårligst stillede områder.

<sup>12</sup> Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1269/2013 af 5. december 2013 om ændring af forordning (EF) nr. 802/2004 om ændring af forordning (EF) nr. 802/2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser.

<sup>13</sup> Meddelelse om en forenklet procedure for behandling af visse fusioner i henhold til fusionsforordningen.

<sup>14</sup> COM(2013) 685 final: Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Målrettet og effektiv regulering (REFIT): Resultater og næste skridt er tilgængelige på <http://ec.europa.eu/refit>.

<sup>15</sup> COM(2012) 209 final: Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Modernisering af EU's statsstøttepolitik.

<sup>16</sup> Retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte for 2014-2020 (2013/C 209/01).

### *Tilpasning til de udfordringer, der er forbundet med udviklingen af bredbåndsinfrastrukturer: nye retningslinjer for statsstøtte til bredbånd*

De reviderede retningslinjer for anvendelsen af EU-statsstøttereglerne på bredbåndssektoren<sup>17</sup> trådte i kraft i januar. Retningslinjerne bidrager til, at medlemsstaterne kan nå målene for Den Digitale Dagsorden for Europa, styrker forpligtelserne til åben adgang, forbedrer reglerne om gennemsigtighed og fremmer målrettet støtte, samtidig med at reglerne forenkles, hvilket giver mulighed for at træffe hurtigere afgørelser.

Derudover indgår visse bredbåndsinfrastrukturer efter vedtagelsen af en revideret bemyndigelsesforordning<sup>18</sup> nu blandt de støttekategorier, som Kommissionen kan beslutte at fritage fra den forudgående anmeldelsespligt, hvilket bidrager til at lette gennemførelsen af bredbåndsp projekter.

### *Fremme af en sund og stabil finansieringsramme: nye statsstøtteregler for adgang til finansiering*

Små og mellemstore virksomheder (SMV'er) udgør ryggraden i Europas økonomi: to ud af tre jobs i den private sektor samt mere end halvdelen af den samlede værditilvækst fra virksomheder kommer fra SMV'er. De er også drivkraften for EU's konkurrenceevne og spiller en central rolle for innovation. Disse virksomheder har imidlertid ofte svært ved at få adgang til finansiering.

På denne baggrund reviderede Kommissionen de statsstøtteretningslinjer, der vedrører fremme af risikokapitalinvesteringer i SMV'er. Retningslinjerne for risikofinansiering fastsætter de betingelser, som medlemsstaterne skal opfylde, når de yder støtte for at fremme SMV'ers adgang til risikovillig kapital i den tidlige udviklingsfase, især med det formål at sikre, at en sådan støtte er målrettet en konstateret mangel på egenkapital og ikke fortrænger finansielle aktører. De nye retningslinjer for risikofinansiering blev vedtaget i januar 2014 efter to offentlige høringer, en workshop og et multilateralt møde med medlemsstaterne.

### *Rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder*

I november iværksatte Kommissionen en offentlig høring i forbindelse med revisionen af rammebestemmelserne til støtte for kriseramte ikke-finansielle virksomheder. De nye regler for redning og omstrukturering vedtages i 2014 og vil bevare den fine balance mellem en begrænsning af de kapacitetsnedskæringer, der er et resultat af krisen, og en mindskelse af den økonomiske skade ved at holde urentable virksomheder på markedet. Det kan have en negativ indvirkning på de offentlige budgetter at holde ineffektive virksomheder kunstigt i live og kan hæmme konkurrenceevnen og den økonomiske vækst alvorligt. De principper, som de nye rammebestemmelser bygger på, har til formål at beskytte arbejdspladserne og ekspertisen i virksomheder, der er levedygtige, når de først er blevet omstruktureret, og at yde den støtte, som er nødvendig for at afvikle urentable aktiviteter.

### *Stimulering af innovativ vækst: nye rammebestemmelser for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation*

Kommissionen er også i gang med at revidere rammebestemmelserne for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation med henblik på at vedtage nye regler i 2014. Investeringer

---

<sup>17</sup> EU-retningslinjer for statsstøttereglernes anvendelse i forbindelse med hurtig etablering af bredbåndnet (2013/C 25/1).

<sup>18</sup> Rådets forordning (EU) nr. 733/2013 af 22. juli 2013 om ændring af forordning (EF) nr. 994/98 om anvendelse af artikel 92 og 93 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab på visse former for horisontal statsstøtte.

i forskning og udvikling er afgørende for konkurrenceevnen og er en af Europa 2020-strategiens overordnede mål.

Niveauet for forskning og udvikling i Europa er fortsat hæmmet af markedssvigt: De reviderede rammebestemmelser for forskning, udvikling og innovation vil være med til at sørge for, at statsstøtteforanstaltninger fører til et højere forsknings- og innovationsniveau, idet de skaber mere fleksibilitet og mindre bureaukrati for medlemsstaterne, når de yder statsstøtte til forskning og udvikling og innovation. Der vil især blive fokuseret på markedsnære aktiviteter, såsom eksperimentel udvikling (herunder forsøg og demonstration), forskningsinfrastruktur og innovation (herunder ikke-teknologisk innovation) Siden 2007 har Kommissionen godkendt over 200 nationale ordninger inden for forskning, udvikling og innovation.

#### *De fremtidige retningslinjer for statsstøtte til energi og miljø*

Statsstøttepolitikken bidrager til EU's langsigtede strategi for energi og klimaforandringer, der er baseret på forsyningssikkerhed, bæredygtighed og konkurrenceevne. Det gør den ved at åbne energimarkedene, bevare lige konkurrencevilkår og skabe incitament til og en hensigtsmæssig ramme for de betydelige investeringer, der er nødvendige over de næste årtier. Kommissionen har med sin igangværende revision af retningslinjerne for statsstøtte til energi og miljø til hensigt at vedtage nye regler i 2014. De nye retningslinjer supplerer ETS-retningslinjerne for statsstøtte af maj 2012.

De traditionelle principper for miljøstøtte er bevaret i de nye retningslinjer, som samtidig inden for rammerne af moderniseringen af statsstøttepolitikken skal sikre et tæt samspil med Europa 2020-strategien og dets flagskibsinitiativer.

Det overordnede strategiske mål med revisionen er at hjælpe EU-landene med at foretage bedre investeringer, så de kan opfylde målene for EU's energipolitik, og at fremme en effektiv støtte, der sikrer en højere grad af miljøbeskyttelse. Det drejer sig således om at fremme investeringer i energieffektivitet, at målrette den offentlige støtte til vedvarende energikilder bedre og at øge brugen af tilskud til sammenkobling og udvikling af grænseoverskridende netværk. De sidste to punkter er blandt de vigtigste nyskabelser ved de nye retningslinjer.

De nye retningslinjer har til formål at minimere konkurrencefordrejningerne ved miljø- og energistatsstøtteforanstaltninger, særligt ved at begrænse støtten til et minimum og opmuntre til markedsvenlige virkemidler. De nye retningslinjer vil være i fuld overensstemmelse med EU's mål for klimaforandringer og energi i tråd med Europa 2020-strategien og vil støtte medlemsstaterne i deres indsats for at nå dem.

#### **4. FREMME AF EN FAIR OG STABIL FINANSIEL SEKTOR TIL STØTTE FOR REALØKONOMIEN**

Den økonomiske krise, der har udspring i den finansielle sektor, har svækket tilliden til de finansielle markeder. Det er imidlertid absolut nødvendigt at have finansielle markeder, der er stabile, sikre, åbne, konkurrencedygtige og fair, for at opretholde en afbalanceret og bæredygtig økonomisk ekspansion. Kommissionen har indledt en omfattende reguleringsindsats for at mindske de systemiske risici og øge de finansielle markeds gennemsigtighed. De grundlæggende årsager til krisen og udfordringerne i den aktuelle økonomiske situation kan ikke tackles uden at kombinere forskellige politikinstrumenter. I

den forbindelse supplerer håndhævelsen af kartel- og monopolreglerne, der skal fremme en fair og konkurrencedygtig finansiel sektor, kontrollen med statsstøtte i forbindelse med omstruktureringen af banker. Ud over håndhævelsen af konkurrencereglerne er der udarbejdet lovgivningsforslag, hvis formål er at forbedre de lovgivningsmæssige rammer.

*Kommissionens konkurrencepolitiske indsats for at skabe en mere gennemsigtig finansiel sektor: fokus på derivater og referencerenter*

Der er gjort en stor indsats på markedet for derivater som følge af dets størrelse og rolle i forbindelse med afdækning af risikoeksponeringen i institutioner som banker, pensionsfonde og industrivirksomheder. Forordningen om europæisk markedsinfrastruktur (EMIR), som trådte i kraft sidste år, indeholder krav om, at standardiserede derivataftaler skal cleares centralt.<sup>19</sup> I revisionen af direktivet om markeder for finansielle instrumenter (MIFID) foreslog Kommissionen, at disse derivater bør handles på gennemsigtige og organiserede handelsplatforme.<sup>20</sup> Kommissionens redskaber til håndhævelse af kartel- og monopolreglerne supplerer disse reguleringsforanstaltninger. Det betyder især, at virksomheder, der har planer om at foretage børshandel, ikke bør hindres i at gøre dette som følge af andres konkurrencebegrænsende adfærd. Det er især vigtigt for credit default swaps (CDS) i betragtning af den rolle, som de pågældende produkter spiller i den finansielle sektor: i 2013 var den notionelle bruttoværdi af de næsten to millioner aktive CDS-kontrakter på over 10 billioner.

Kommissionen indledte i 2011 en undersøgelse af CDS-markedet, hvilket førte til, at der den 1. juni 2013 blev fremsendt en klagepunktsmeddelelse. Klagepunktsmeddelelsen var rettet til Bank of America Merrill Lynch, Barclays, Bear Stearns, BNP Paribas, Citigroup, Credit Suisse, Deutsche Bank, Goldman Sachs, HSBC, JP Morgan, Morgan Stanley, Royal Bank of Scotland, UBS samt til International Swaps and Derivatives Association (ISDA) og datatjenesteudbyderen Markit.<sup>21</sup> Efter undersøgelsen nåede Kommissionen til den foreløbige konklusion, at de pågældende virksomheder og organisationer kan have koordineret deres adfærd for i fællesskab at hindre, at børser fik adgang til CDS-markedet mellem 2006 og 2009, hvilket er en overtrædelse af EU's kartelregler, der forbyder konkurrencebegrænsende aftaler, samordnet praksis og vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder.

Sideløbende hermed afsluttede Kommissionen i december undersøgelsen af kartelsagerne i forbindelse med Libor, Euribor og Tibor referencerentesatserne hvad angår forligsparterne (se side 4 ovenfor). Undersøgelserne blev indledt i 2011 og fik topprioritet af Kommissionen.<sup>22</sup>

Disse kartelsager fremhæver såvel vigtigheden som sårbarheden ved benchmarks. Benchmarks påvirker værdien af mange finansielle instrumenter, såsom renteswaps og fremtidige renteaftaler såvel som kommercielle og ikke-kommercielle kontrakter, f.eks. leveringsaftaler, lån og realkreditlån. De spiller også en vigtig rolle for risikostyring. I september fremlagde Kommissionen et udkast til forordning, der skulle genoprette tilliden til disse benchmarks.<sup>23</sup> Det endelige mål med forslaget er at sikre integriteten af benchmarks ved at garantere, at de ikke er genstand for interessekonflikter, at de afspejler den økonomiske realitet, som de forventes at måle, og at de anvendes korrekt.

<sup>19</sup> [http://ec.europa.eu/internal\\_market/financial-markets/derivatives/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/derivatives/index_en.htm).

<sup>20</sup> [http://ec.europa.eu/internal\\_market/securities/isd/mifid/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/internal_market/securities/isd/mifid/index_en.htm).

<sup>21</sup> Sag AT.39745 – CDS – Information market.

<sup>22</sup> Sag 39861 – Yen-rentederivater og sag 39914 – Euro-rentederivater.

<sup>23</sup> Forslaget omfatter en lang række benchmarks, ikke kun referencerentesatser som LIBOR, men også råvarebenchmarks, referencebenchmarks for finansielle instrumenter som energi- og valutaderivater, benchmarks til finansielle kontrakter og benchmarks, der anvendes til at måle investeringsfondes resultater.

### *Statsstøttepolitik rettet mod en disciplineret omstrukturering og balanceregulering i banksektoren*

I mangel af de EU-regler om genopretning og afvikling, som nu er fastsat i direktivet om genopretning og afvikling<sup>24</sup>, var det statsstøttereglerne for banksektoren, der i praksis dikterede betingelserne for afviklingen af banker på EU-plan. Siden krisens begyndelse har EU's regeringer reageret på trusler mod den finansielle stabilitet ved at yde massiv offentlig støtte til deres respektive banker. I de sidste fem år er statsstøttepolitikken blevet anvendt til at koordinere medlemsstaternes reaktion, bevare lige konkurrencevilkår i banksektoren og sørge for, at redningsaktioner udføres på ensartede betingelser overalt i EU. Hovedelementerne i omstrukturingsafgørelserne var på ny at gøre de modtagende banker rentable på langt sigt, sikre en fordeling af byrden og fjerne konkurrencefordrejninger.

Disse statsstøtteregler blev revideret i bankmeddelelsen, der trådte i kraft den 1. august.<sup>25</sup> Indtil videre vil de nye regler fortsat sikre en konsekvent politisk reaktion på finanskrisen over hele EU og begrænse konkurrencefordrejninger på det indre marked.

I løbet af året har Kommissionen vedtaget flere afgørelser om omstrukturering af banker i henhold til de nye regler. Den 6. september blev statsgarantier for gældspapirer udstedt af de to slovenske banker Factor banka d.d. og Probanka d.d. midlertidigt godkendt som redningsstøtte af Kommissionen efter de nye statsstøtteregler. Den 18. december godkendte Kommissionen statsstøtteforanstaltninger til fordel for fem slovenske banker. Kommissionen godkendte omstrukturingsplanerne for Nova Ljubljanska banka d.d. (NLB) og Nova Kreditna Banka Maribor d. d. (NKBM), navnlig fordi de gør det muligt for bankerne at blive rentable på langt sigt uden samtidig at fordreje konkurrencen unødigt. Kommissionen godkendte også støtte til en velordnet afvikling af Factor Banka d.d. og Probanka d.d., navnlig fordi de konkurrencefordrejninger, som støtten medfører, minimeres af, at de to banker forlader markedet fuldstændigt. Endelig godkendte Kommissionen redningsstøtte til Abanka Vipava d.d. af hensyn til den finansielle stabilitet. I sammenhæng med proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer skulle Slovenien foretage en vurdering af aktivernes kvalitet og en stresstest af den slovenske banksektor. Resultaterne af aktivvurderingen og stresstesten, som Slovenien offentliggjorde den 12. december, blev indarbejdet i Kommissionens fem afgørelser, der blev vedtaget den 18. december.

#### **Afgørelser om bankomstruktureringer anmeldt før den 1. august 2013**

I sagen om Hypo Alpe Adria Group (HGAA) godkendte Kommissionen i august 2013 en plan om, at bankens operative dele i Østrig og Sydøsteuropa skal sælges senest i midten af 2015, mens de resterende urentable dele gennemgår en velordnet afvikling. Indtil salget er afsluttet, forpligter Østrig sig til en række begrænsninger for nye forretninger, særligt vedrørende risikokontrol, hvorved det sikres, at muligheden for at sælge datterselskaberne øges, og at fordrejningerne af konkurrencen holdes på et minimum.

<sup>24</sup> [http://ec.europa.eu/internal\\_market/bank/crisis\\_management/#maincontentSec2](http://ec.europa.eu/internal_market/bank/crisis_management/#maincontentSec2).

<sup>25</sup> [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-13-672\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-672_en.htm).

I sagen om Banca Monte dei Paschi di Siena (MPS) stillede den italienske regering 2 mia. EUR til rådighed for at dække kapitalunderskuddet i forbindelse med Den Europæiske Banktilsynsmyndigheds stresstest i december 2011. Efter at Kommissionen havde sikret sig, at bankens forretningsmodel var mindre risikabel og sikrede den langsigtede rentabilitet, godkendte den MPS' omstrukturingsplan i november 2013.

Derudover er kontrol med statsstøtte et vigtigt redskab til at sikre, at bankerne gennem betingelser i omstrukturingsafgørelserne vender tilbage til deres grundlæggende økonomiske funktion som långivere til realøkonomien.

2013 var Spaniens første hele år med de forskellige omstrukturingsplaner, der var godkendt for banker, der havde modtaget statsstøtte i henhold til det 18-måneders program for finansiel bistand, der blev ydet i juli 2012. Omstrukturingsplanerne var rettet mod at flytte bankernes fokus fra mere risikofyldte aktiviteter over på SMV'er og andre former for virksomhedslån. I løbet af første halvdel af 2013 blev den såkaldte "subordinated liability exercise" for de banker, der havde modtaget statsstøtte, afsluttet, hvilket genererede næsten 13 mia. EUR i kapital i de pågældende banker og mindskede behovet for yderligere offentlige midler.

I 2013 fortsatte Kommissionen sammen med ECB og IMF også med at yde finansiel bistand til medlemsstater, der havde anmodet om det. Statsstøttekontrollen bidrog til økonomiske tilpasningsprogrammer i Irland, Grækenland, Portugal og Cypern. Omstrukturering af banksektoren, herunder omfattende finanssektorbetingelser, var en af de væsentligste politiske krav, der blev stillet til de pågældende lande.

*Et åbent, effektivt og sikkert indre marked for betalinger*

I sin håndhævelses- og reguleringsindsats har Kommissionen også haft fokus på betalingsområdet. Et eksempel på dette er kartelundersøgelsen, som Det Europæiske Betalingsråd (EPC) indledte i september 2011 for at undersøge standardiseringsprocessen for internetbetalinger og afsluttede i juni 2013.<sup>26</sup>

#### **Indgreb for at sikre, at standardiseringsprocessen ikke påvirker markedsadgang og innovation**

EPC er den europæiske banksektors beslutningstagende og koordinerende organ hvad angår betalinger. Kommissionen var bekymret for, at EPC gennem sit arbejde med standarder for e-betalinger, og særligt rammen for e-betalinger, kunne udelukke andre internetudbydere end banker fra e-betalingsmarkedet. Internetbetalinger er afgørende for udviklingen af e-handel og et velfungerende indre marked i EU.

I løbet af undersøgelsen meddelte EPC, at den havde besluttet at stoppe udviklingen af rammen for e-betalinger og alle andre standardiseringsinitiativer, der måtte have samme formål eller virkning. Som følge heraf trak klageren, Sofort AG, i den pågældende sag sin klage tilbage. Kommissionen besluttede på denne baggrund at afslutte sin undersøgelse.

Det reviderede direktiv om betalingstjenester<sup>27</sup> tillader udtrykkeligt andre aktører end banker at drive virksomhed i konkurrence med bankerne i forbindelse med internet- og kortbetalinger. I det pågældende tilfælde supplerede regulering på effektiv vis håndhævelsen af kartel- og monopolreglerne.

<sup>26</sup> Sag AT.39876 – EPC online payments.

<sup>27</sup> COM(2013) 547 final: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om betalingstjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 2002/65/EF, 2013/36/EU og 2009/110/EF og om ophævelse af direktiv 2007/64/EF.

Et andet eksempel på samspillet mellem forhåndsregulering og efterfølgende konkurrencehåndhævelse er forslaget til forordning om interbankgebyrer for kortbaserede betalinger<sup>28</sup>, som tager hensyn til to årtiers behandlinger af konkurrencesager, der involverer kortselskaber. Interbankgebyrer er ofte blevet undersøgt af konkurrence- og tilsynsmyndigheder. Kommissionen har vedtaget adskillige beslutninger og afgørelser efter EU's kartel- og monopolregler, herunder MasterCard-beslutningen fra december 2007.<sup>29</sup> Der har også været en række sager i medlemsstaterne, herunder i Polen, Ungarn, Italien, Letland, Det Forenede Kongerige, Tyskland og Frankrig. Alligevel er det europæiske marked for kortbetalinger relativt fragmenteret, og interbankgebyrer varierer meget. For at løse dette problem har Kommissionen fremlagt forslag til en forordning om interbankgebyrer. Formålet med forslaget er at udvikle et marked for betalinger i hele EU, hvilket ville gøre det muligt for forbrugere, detailhandlere og andre virksomheder at drage fuld nytte af EU's interne marked, herunder inden for e-handel, i tråd med den digitale dagsorden for Europa 2020.

Forbuddet i det reviderede direktiv om betalingstjenester mod opkrævning af forhøjede betalingskortgebyrer for de kort, der reguleres af interbankgebyrer, supplerer bestemmelserne i direktivet om forbrugerrettigheder<sup>30</sup> og bør finde anvendelse over hele EU fra og med den 13. juni 2014. De nye regler forhindrer forretningsdrivende i at pålægge betalingsmidler et betalingsgebyr, der overstiger den omkostning, som de har ved anvendelsen af sådanne midler.

## **5. ENERGI: SEKTOREN MED STØRST BEHOV FOR "MERE EU"**

Energisektoren er en af de sektorer, hvor det vil bringe størst gavn for Europas virksomheder og borgere at gennemføre det indre marked. Imidlertid tager det længere end forventet, før reformindsatsen for at fuldende det indre marked for energi, herunder den tredje energipakke, der blev iværksat i 2007<sup>31</sup>, giver konkrete resultater. De centrale udfordringer, der blev identificeret i 2013, er EU's stigende afhængighed af importeret energi, stigende energipriser og mangel på investeringer.<sup>32</sup> Vedvarende energi spiller en central rolle i overgangen til et konkurrencedygtigt, sikkert og bæredygtigt energisystem.

Energimarkeder har en afgørende betydning for Europas økonomi. Energi spiller en central rolle for industrien og påvirker næsten alle aspekter i forbrugernes dagligdag. Energiomkostninger har en betydelig indvirkning på den økonomiske aktivitet. Energipriserne er en betydelig kilde til bekymring i forbindelse med den europæiske konkurrenceevne, særligt i energiintensive sektorer, og er en trussel for Europas tiårige forspring inden for omstilling til uafhængighed af fossile brændsler.

Der er dog bred enighed om, hvad der er påkrævet for at tage fat på disse udfordringer: der skal opstilles en fælles ramme for energi i EU, der skal investeres i infrastrukturen, energieffektiviteten skal øges, og støtte til vedvarende energi, der er mere effektiv og mere integreret på markedet, skal fremmes.

---

<sup>28</sup> COM(2013) 550 final: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om interbankgebyrer for kortbaserede betalingstransaktioner.

<sup>29</sup> Sag AT.34579 – MasterCard I.

<sup>30</sup> Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder.

<sup>31</sup> Den tredje energipakke, der blev vedtaget i 2007, påviste specifikke former for konkurrencebegrænsende adfærd, der skulle takles efter EU's konkurrenceregler.

<sup>32</sup> Se *Kommissionens bidrag til Det Europæiske Råd af 22. maj 2013*, der er tilgængelig på [http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/energy2\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/energy2_en.pdf).

Konkurrencepolitikken er en del af den politiksammensætning, der kan tage disse udfordringer op. EU's energilovgivning har været med til at opløse retlige monopoler og harmonisere regler og har indført foranstaltninger, der skal støtte markedsintegreringen og liberaliseringen. Konkurrencepolitikken har for sin del til formål at sikre, at virksomheder ikke fastholder eller genindfører hindringer for konkurrencen. Håndhævelse af konkurrencereglerne, regulering og liberalisering bidrager således til de tre søjler i EU's energipolitik: bæredygtighed, konkurrenceevne og forsyningssikkerhed.

Alligevel er konkurrencen på nogle medlemsstaters gas- og elektricitetsmarkeder fortsat begrænset, ikke kun på grund af den langsomme gennemførelse af lovgivningen, men også som følge af disse sektors karakter, som er kendetegnet ved at kræve en stor investering ved adgangen til markedet og ved en begrænset kapacitet for en fysisk infrastruktur. Selvom EU's energimarkeder stadig hovedsageligt er nationale eller regionale, er de i højere grad blevet integreret. Yderligere integrering kunne mindske prisudsving og forbedre den overordnede effektivitet og konkurrence.

I den henseende understøttes effektiviteten af forhåndsreguleringen af den solide håndhævelse af kartel- og monopolreglerne, og statslige indgreb bør være velstrukturerede for at begrænse indvirkningen på energipriserne.

Siden 1. januar har de nye statsstøtteretningslinjer om emissionshandelssystemer (ETS) været gældende. Den nye ramme giver medlemsstaterne mulighed for at fritage energiintensive sektorer fra indirekte CO<sup>2</sup>-omkostninger i deres elpriser og modvirke risikoen for udflytning til lande uden for EU, hvor miljølovgivningen ikke er så streng.<sup>33</sup> I 2013 godkendte Kommissionen den slags ordninger i fem medlemsstater: Belgien, Tyskland, Nederlandene, Spanien og Det Forenede Kongerige.<sup>34</sup> Omvendt blev de tyske myndigheders planer om at yde en sådan støtte til visse producenter af ikke-jernholdige metaller erklæret uforenelige, da det ville indebære en alvorlig fordrejning af konkurrencen til skade for producenter i andre medlemsstater.<sup>35</sup>

*Fremme af åbne og konkurrencedygtige energimarkeder gennem ikke-diskriminerende adgang og lige konkurrencevilkår*

I 2013 har håndhævelsesforanstaltninger på kartel- og monopolområdet bidraget til eller vil bidrage til at dæmme op for energiprisstigninger ved at bekæmpe misbrug af dominerende stilling eller samordnet adfærd, der fører til markedsopsplitning og en ineffektiv allokering af energi. Kommissionen har i aktuelle sager undersøgt den adfærd, der udvises af virksomheder, som er aktive i sektorerne for råolie, raffineret olie og biobrændsel;<sup>36</sup> Gazprom med hensyn til gasforsyningen til Central- og Østeuropa,<sup>37</sup> BEH med hensyn til elektricitetsforsyningen i Bulgarien<sup>38</sup> og elbørser<sup>39</sup>.

I april godkendte og vedtog Kommissionen en afgørelse, der gør tilsagn fra Tjekkiets etablerede elektricitetsoperatør ČEZ retligt bindende.<sup>40</sup> Der blev indledt en indgående

---

<sup>33</sup> Retningslinjer for visse statsstøtteforanstaltninger som led i ordningen for handel med kvoter for drivhusgasemissioner efter 2012 (EUT C 158 af 5.6.2012, s. 4).

<sup>34</sup> Sag SA.37017, SA.36103, SA.37084, SA.36650 og SA.35543.

<sup>35</sup> Sag SA.30068 – Aid to non-ferrous metals producers for CO<sub>2</sub> costs of electricity.

<sup>36</sup> Sag AT.40054 – Oil and Biofuel Markets, se MEMO/13/435 af 14. maj 2013 [NB: sagsnummer og navn endnu ikke offentliggjort på webstedet].

<sup>37</sup> Sag AT.39816 – Upstream gas supplies in Central and Eastern Europe, se MEMO/12/937 af 4. september 2012.

<sup>38</sup> Sag AT.39767 – BEH electricity, se IP/121307 af 3. december 2012.

<sup>39</sup> Sag AT.39952 – Power Exchanges, se MEMO12/78 af 7. februar 2012.

<sup>40</sup> Sag AT.39727 – ČEZ.

undersøgelse af den tjekkiske elektricitetssektor i juni 2011 efter uanmeldte kontrolbesøg i 2009. Efter at ČEZ havde afgivet tilsagn for at imødegå Kommissionens betænkeligheder, blev der i juli 2012 gennemført en markedstest, hvis resultater blev anset for at være tilfredsstillende. ČEZ afhænder mellem 800 og 1 000 MW af sin produktionskapacitet. Den pågældende afhændelse vil gøre det muligt for en ny aktør at få adgang til det tjekkiske elektricitetsmarked og konkurrere med den etablerede operatør.

Kommissionen indledte også en formel procedure mod den rumænske energibørs OPCOM<sup>41</sup>, der sammen med sit moderselskab CNTEE Transelectrica, modtog en klagepunktsmeddelelse i maj. Kommissionens foreløbige vurdering var, at OPCOM, der driver den eneste energibørs i Rumænien, diskriminerer over for virksomheder på grundlag af deres etableringssted. Elbørsen spiller en afgørende rolle i forhold til at give adgang til offentlige prisoplysninger: Konkurrencebegrænsende virksomhedspraksis, der øger udenlandske traders forretningsomkostninger, begrænser elektricitetsmarkedernes likviditet og effektivitet. Adgang til energimarkederne er afgørende for at opnå gennemsigtige og pålidelige elektricitetspriser på engros- og detailmarkederne.

På statsstøtteområdet indledte Kommissionen en indgående undersøgelse af koncessioner for vandressourcer til elektricitetsproduktion, der blev indgået med Electricidade de Portugal (EDP), for at undersøge, om den pris, som det etablerede portugisiske elselskab EDP i 2007 betalte for en forlængelse af sin ret til at anvende offentlige vandressourcer til elektricitetsproduktion, var i overensstemmelse med EU's statsstøtteregele.<sup>42</sup> Kommissionen har også indledt undersøgelser om de regler og den praksis, der gælder for tildeling eller forlængelse af lignende koncessioner i andre medlemsstater.

## **6. HÅNDHÆVELSE AF KONKURRENCEREGLERNE I DEN DIGITALE ØKONOMI FOR AT UNDERSTØTTE DEN DIGITALE DAGSORDEN FOR EUROPA**

Den digitale revolution har taget så godt som alle økonomiske sektorer med storm og ændret såvel enkeltpersoners måde at leve på som virksomheders måde at drive forretning på, og den har ført en lang række digitale varer og tjenesteydelser med sig og bidrager til andre sektorer med væsentlige input, potentielle besparelser og nye oplysninger og distributionskanaler. De digitale sektorer er en vigtig drivkraft for kreativitet og innovation og øger konkurrenceevnen i hele økonomien. Selv om det er meget vanskeligt at identificere pålidelige målinger, der kan registrere størrelsen af den digitale økonomi, er dens bidrag til BNP-væksten blevet mere og mere omfattende i de seneste år. Med dette for øje iværksatte Kommissionen i 2010 sit flagskibsinitiativ "En digital dagsorden for Europa"<sup>43</sup>, der blev revideret i december 2012 med en ajourført prioriteringsliste.

Selv om de grundlæggende principper og målsætninger for konkurrencepolitikken er de samme på tværs af alle sektorer, er der en række elementer, der specifikt kendetegner den digitale økonomi. Et af dem er en hurtigere udskiftning. Et andet træk ved digitale markeder er de lynhurtige teknologiske ændringer, som hele tiden fører til nye anordninger og immaterielle goder, som f.eks. tjenester, applikationer og økosystemer, på markedet. Endelig

---

<sup>41</sup> Sag AT.39984 – OPCOM/Romanian Power Exchange.

<sup>42</sup> Sag SA.35429 – Extension of use of public water resources for hydro electricity generation.

<sup>43</sup> COM(2010) 245 final/2: Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En digital dagsorden for Europa.

ændres forretningsmodeller og indtægtskilder på de digitale markeder hurtigere end andre steder.

*Kombinering af konkurrencepolitiske virkemidler for at imødegå de udfordringer, der er forbundet med et marked i hastig udvikling*

På markeder i hastig udvikling, f.eks. IKT og e-kommunikation, er det nødvendigt med en fælles anvendelse af forhåndsregulering og efterfølgende håndhævelse af konkurrencereglerne for at sikre, at sektoren fungerer ordentligt og er i stand til at udnytte sit fulde vækstpotentiale. Det er særligt vigtigt at føre effektiv kontrol med dominerende virksomheders adfærd samt at reagere hurtigt i tilfælde af misbrug, da ulovlig praksis kan medføre, at små og innovative konkurrenter trækker sig tidligt tilbage fra markedet.

Det er også vigtigt i de digitale sektorer at fremme udbredelsen af intellektuel ejendom og viden. Kommissionen er i den forbindelse i færd med at revidere sin konkurrencepolitiske ramme for teknologioverførselsaftaler. Effektivitetsfremmende teknologioverførselsaftaler mellem konkurrenter eller ikke-konkurrenter fremmer innovation og konkurrenceevne. Formidling af teknologi kan fremme konkurrencen og øge opfølgende innovation. Mellem februar og maj fandt der en offentlig høring sted om revisionen af de eksisterende retningslinjer og gruppefritagelsesforordningen for teknologioverførselsaftaler med henblik på vedtagelse af de endelige tekster i foråret 2014.

#### **Håndhævelse af kartel- og monopolreglerne på et digitalt marked i hastig udvikling: sagen om Google**

Kommissionen var bekymret for, at Google måske misbrugte sin dominerende stilling på markederne for internetsøgning, onlinesøgeannoncering og formidling af onlinesøgeannoncering i EØS. Kommissionen vurderede, at en sådan praksis kunne skade forbrugerne ved at begrænse valgmulighederne og kvæle innovationen på området for tjenesteydelser inden for specialiseret søgning og onlinesøgeannoncering. For at imødegå Kommissionens betænkeligheder fremsendte Google det første sæt tilsagn i april og et revideret sæt tilsagn i oktober. Kommissionen indhentede feedback om Googles reviderede tilsagn gennem formelle anmodninger om oplysninger. I lyset af den feedback, som Kommissionen modtog, konkluderede den, at de reviderede tilsagn stadig var utilstrækkelige til at give en passende løsning på de konkurrenceproblemer, som Kommissionen havde peget på i sin foreløbige vurdering. Kommissionen meddelte Google, at Google kun havde meget begrænset tid til at fremsende et yderligere sæt reviderede tilsagn, der i tilstrækkelig grad imødegik Kommissionens betænkeligheder, hvis Google måtte ønske at gøre dette, og at Kommissionen i modsat fald ville anvende den procedure, der er fastsat i artikel 7 i forordning (EF) nr. 1/2003.

*Fremme af konnektivitet og bekæmpelse af opsplittningen i det indre markeds telekommunikationssektor*

Fraværet af et ægte indre marked for elektronisk kommunikation forhindrer, at der udvikles tjenester, der er tilgængelige i hele det indre marked, hvilket er til skade for de europæiske forbrugere.

En gennemførelse af det indre marked for elektronisk kommunikation vil medføre betydelige fordele for Europas virksomheder og borgere. Den 11. september vedtog Kommissionen en lovpakke om et "forbundet kontinent: opbygning af et indre marked for telekommunikation". Denne pakke omfatter en meddelelse om det indre marked for telekommunikation, et forslag til forordning, der fastsætter foranstaltninger vedrørende EU's indre marked for elektronisk kommunikation såvel som foranstaltninger til at opnå et forbundet kontinent. Den omfatter også Kommissionens henstilling om ensartede krav om ikke-diskrimination og

omkostningsberegningemetoder, der skal fremme konkurrencen og udvide mulighederne for investeringer i bredbånd.<sup>44</sup>

I 2013 har der været en aktiv håndhævelse af konkurrencereglerne i telekommunikationssektoren, hvilket har hindret etablerede operatører i at beskytte deres virksomhed gennem ulovlig praksis og sikret, at fusioner ikke førte til højere priser, dårligere kvalitet og lavere innovationsgrad.

Kommissionen er i henhold til fusionsforordningen ved at undersøge en række større aftaler, herunder to planlagte transaktioner, der vil konsolidere mobilnetoperatører i henholdsvis Irland og Tyskland. Den 1. oktober indgav Hutchison 3G UK anmeldelse til Kommissionen om sin plan om at erhverve enekontrol over Telefónica Ireland, og den 6. november indledte Kommissionen en tilbundsgående undersøgelse af den pågældende fusion.<sup>45</sup> Ligeledes indgav Telefónica Deutschland den 31. oktober anmeldelse til Kommissionen om sin plan om at erhverve enekontrol over KPN's mobile aktiviteter i Tyskland kaldet E Plus, og den 20. december indledte Kommissionen en tilbundsgående undersøgelse af transaktionen.<sup>46</sup> Da begge transaktioner vil medføre færre aktører på engros- og detailmarkeder, der i forvejen er meget koncentrerede, skal de derfor behandles indgående i løbet af 2014.

I første fase analyserede og godkendte Kommissionen også uden betingelser Liberty Global's erhvervelse af Virgin Media<sup>47</sup> – den største kabeloperatør i Det Forenede Kongerige – til en værdi af 23,3 mia. USD og Vodafone's erhvervelse af Kabel Deutschland, der er den største kabeloperatør i Tyskland, til en værdi af 8 mia. EUR.<sup>48</sup>

På kartelområdet pålagde Kommissionen den 23. januar en bøde på 66 894 000 EUR til Telefónica og på 12 290 000 EUR til Portugal Telecom for en aftale om ikke at konkurrere med hinanden på de iberiske markeder for telekommunikation.<sup>49</sup> Ved at opretholde status quo i Spanien og Portugal var aftalen med til at opretholde en opdeling af EU's telekommunikationssektor. Aftaler med konkurrenceforbud er en af de alvorligste overtrædelser af EU's konkurrenceregler, idet de risikerer at føre til højere priser og færre valgmuligheder for forbrugerne. Den pågældende afgørelse er særligt relevant, fordi den omhandlede en grænseoverskridende aftale om markedsdeling.

### *Fjernelse af hindringer for innovation i den videnbaserede økonomi*

I 2013 har Kommissionen været aktiv med hensyn til standard-essentielle patenter (SEP'er). SEP'er er patenter, der beskytter en teknologi, der er afgørende for at indføre en industristandard, som er udviklet af en standardiseringsorganisation. Teknisk set er det umuligt at fremstille et produkt, der overholder standarder, uden samtidig at anvende den teknologi, som er beskyttet af SEP'erne.

I maj fremsendte Kommissionen en klagepunktsmeddelelse til Motorola Mobility om et potentielt misbrug af SEP'er til mobiltelefoner.<sup>50</sup> Søgsmål med påstand om forbud ved en national domstol er generelt et legitimt middel for en SEP-indehaver i tilfælde af patentkrænkelser. Hvis en succesfuld standard omfatter patenterede teknologier, er det

<sup>44</sup> <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connected-continent-single-telecom-market-growth-jobs>.

<sup>45</sup> Sag M.6992 – Hutchison 3G UK/Telefónica Ireland.

<sup>46</sup> Sag M.7018 – Telefónica Deutschland/E-Plus.

<sup>47</sup> Sag M.6880 – Liberty Global/Virgin Media.

<sup>48</sup> Sag M.6990 – Vodafone/Kabel Deutschland.

<sup>49</sup> Sag AT.39839 Telefónica and Portugal Telecom.

<sup>50</sup> Sag AT.39985 – Motorola - Enforcement of GPRS standard essential patents.

imidlertid en forudsætning, at enhver virksomhed, der vil sælge produkter på markedet, som overholder den gældende standard, har adgang til de tilsvarende SEP'er. Kommissionen er derfor nået til den foreløbige konklusion, at søgsmål med påstand om forbud kan udgøre misbrug af en dominerende stilling, hvis det omhandler SEP'er, og den potentielle licenstagere er villig til at indgå i en licens på FRAND-betingelser (retfærdige, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser). Kommissionen mener, at SEP-indehavere i en sådan situation ikke bør have mulighed for at nedlægge forbud, som generelt er forbundet med et forbud mod at sælge det produkt, der krænker patentet. SEP-indehavere bevarer retten til at indlede søgsmål med påstand om forbud i sager, hvor potentielle licenstagere afviser licenser, der anses for at være retfærdige, rimelige og ikke-diskriminerende.

Indsatsen på SEP-området har også involveret Samsung.<sup>51</sup> I september afgav Samsung tilsagn for at løse de konkurrenceproblemer, som Kommissionen havde påpeget i sin klagepunktsmeddelelse af december 2012. Ifølge de foreslåede tilsagn foreslog Samsung, at de i en periode på fem år ikke vil indlede søgsmål med påstand om forbud ved en domstol eller voldgiftsdomstol på baggrund af sine SEP'er, nuværende eller fremtidige, der vedrører teknologier, der tages i brug i smartphones og tablets, over for nogen virksomhed, der forpligter sig til at opfylde den fastsatte procedure til bestemmelse af de passende FRAND-licensafgifter.

## **7. INTERNATIONALT SAMARBEJDE OM KONKURRENCEPOLITIKKEN FOR AT TACKLE GLOBALISERINGSUDFORDRINGERNE**

Verdensøkonomiernes stigende indbyrdes afhængighed er en tendens, der ikke kan vendes: udenlandske direkte investeringer steg til over 30 % af verdens BNP før krisen, mens verdenshandelen i gennemsnit er vokset med 5,3 % om året i de sidste to årtier. Nye økonomiske giganter er dukket op, samtidig med at de største aktører i det globale miljø har foretaget betragtelige investeringer i hinandens økonomier.

Globaliseringen af økonomien kræver et tættere samarbejde mellem konkurrencemyndigheder, ikke kun i Europa, men også i hele verden. Internationalt samarbejde mellem konkurrencemyndighederne bidrager til en effektiv håndtering af globaliseringens udfordringer og fremmer overensstemmelsen mellem konkurrencepolitiske principper og praksis i hele verden. Det er afgørende at sørge for, at de forskellige myndigheder samarbejder, og at resultaterne af deres håndhævelsesaktiviteter er konsekvente. Kommissionen fortsatte på opfordring fra Europa-Parlamentet med at deltage i multilaterale og bilaterale politiske dialoger med myndighederne i en række andre jurisdiktioner for dermed at fremme overensstemmelse med hensyn til både processuelle og materielle konkurrenceregler. Kommissionen fortsatte også med at arbejde tæt sammen med mange konkurrencemyndigheder i den daglige håndhævelse.

*Bilateralt og multilateralt samarbejde om en mere effektiv håndhævelse af konkurrencereglerne*

EU indledte forhandlinger henholdsvis med USA om en transatlantisk handels- og investeringspartnerskabsaftale (TTIP) den 8. juli og med Japan om en frihandelsaftale den

---

<sup>51</sup> Sag AT.39939 – Samsung - Enforcement of UMTS standards essential patents.

25. marts. Begge forhandlinger omhandler også konkurrencebestemmelser, som Kommissionen følger nøje.

For så vidt angår bilaterale forbindelser med tredjelandes håndhævelsesorganer på konkurrenceområdet fokuserede Kommissionen i 2013 hovedsageligt på EU's vigtigste handelspartnere, både traditionelle handelspartnere og større vækstøkonomier. I den forbindelse blev der i 2013 afholdt dialoger på højt plan med repræsentanter for nogle af de konkurrencemyndigheder, som EU har indgået en samarbejdsaftale eller et aftalememorandum med.

I forbindelse med BRIKS-konferencen den 22. november i Delhi undertegnede Konkurrencegeneraldirektoratet et aftalememorandum om samarbejde inden for konkurrenceretten med Indiens konkurrencemyndigheder. Samarbejdsaftalen mellem EU og Schweiz blev undertegnet den 17. maj. Sidstnævnte aftale indeholder et innovativt tiltag, der vil sætte begge konkurrencemyndigheder i stand til at udveksle oplysninger, som de har modtaget i forbindelse med deres respektive undersøgelser, hvilket er grunden til, at den kaldes en andengenerationsaftale. Aftalen træder i kraft, når den er godkendt af Europa-Parlamentet og det schweiziske parlament.

Forhandlinger om en lignende aftale mellem EU og Canada skrider godt fremad. Desuden fortsatte Kommissionen med at deltage i det tekniske samarbejde med andre konkurrencemyndigheder uden for EU, især i Kina og Indien.

Kommissionen fortsatte med at føre nøje tilsyn med gennemførelsen af bestemmelserne i stål- og skibsbygningsbilaget til tiltrædelsesakten for Kroatien<sup>52</sup>, og den 1. juli blev Kroatien medlem af EU. For så vidt angår tiltrædelsesforhandlingerne med kandidatlandene, blev der gjort betydelige fremskridt i 2013 med screening af Montenegros lovgivning og identificering af benchmarks til åbning af forhandlingerne om konkurrencekapitlet.

Kommissionen deltog derudover fortsat aktivt i de internationale konkurrencerelaterede fora, såsom OECD's konkurrencekomité, Det Internationale Konkurrencenetværk (ICN), og UNCTAD. I 2013 fortsatte den med at deltage som medformand i Det Internationale Konkurrencenetværks arbejdsgruppe vedrørende fusioner og en af kartelarbejdsgruppens undergrupper. I 2013 var Kommissionen også projektleder (sammen med US Federal Trade Commission) for ICN-styringsgruppens projekter om undersøgelsesprocesser i forbindelse med håndhævelsesforanstaltninger på konkurrenceområdet.

## **8. KONKURRENCEDIALOG MED ANDRE INSTITUTIONER**

### *Struktureret dialog med Europa-Parlamentet*

Konkurrencegeneraldirektoratet indgår i en fortsat struktureret dialog om konkurrenceproblemer med Europa-Parlamentet og navnlig dets Økonomi- og Valutaudvalg (ECON).

Næstformand Joaquín Almunia besøgte ECON to gange i 2013 i forbindelse med den strukturerede dialog: Den 28. maj til en præsentation af årsberetningen om konkurrencepolitikken for 2012 og den 26. november til en opdatering om væsentlige afgørelser og politiske udviklingstendenser i 2013, idet der blev set fremad mod Parlamentets arbejde på konkurrenceområdet i 2014.

---

<sup>52</sup> Tiltrædelsesakten til tiltrædelsestraktaten for Kroatien.

Næstformanden deltog også i Udvalget for Regionalpolitikks møde den 30. maj for at tale om regionalstøtteretningslinjerne, som udvalget var ved at behandle.

I 2013 blev der vedtaget to betænkninger om årsberetningerne om konkurrencepolitikken. I juni vedtog Parlamentet sin beslutning om Sanchez Presedo-betænkningen, der dækkede årsberetningen om konkurrencepolitikken for 2011. Beretningen om konkurrencepolitikken for 2012 blev sendt til ECON-udvalget den 14. maj for at give medlemmerne af Europa-Parlamentet mulighed for at forberede dialogen med kommissæren. Beslutningen om Tremosa i Balcells-betænkningen blev vedtaget den 10. december.

Igennem de seneste år har Parlamentet udtrykt betænkeligheder ved spørgsmålet om bøder for overtrædelser af konkurrencereglerne: Kommissionen er af den opfattelse, at bøderetningslinjerne giver tilstrækkelig retlig sikkerhed for virksomheder samt fleksibilitet for Kommissionen, hvis der er behov for ændringer. Denne struktur er blevet stadfæstet flere gange af EU's retsinstanser.

#### **Struktureret dialog med Europa-Parlamentet om en modernisering af statsstøttepolitikken**

Parlamentet blev formelt hørt af Rådet forud for vedtagelsen af procedureforordningen og bemyndigelsesforordningen, der er hjørnesten i moderniseringen af statsstøttepolitikken, som var et prioriteret mål for Konkurrencegeneraldirektoratet i hele 2013. Parlamentet vedtog sine to beslutninger i juli efter et omfattende arbejde på de to forslag. Såvel ECON-udvalget som TRAN-udvalget bidrog med en udtalelse om bemyndigelsesforordningen. Ud over Parlamentets formelle rolle i lovgivningsprocessen blev dets centrale budskaber taget i betragtning af Kommissionen i sin revision af retningslinjerne på statsstøtteområdet. Som næstformand Joaquín Almunia meddelte Europa-Parlamentets medlemmer under den strukturerede dialog den 26. november, skal processen med modernisering af EU's statsstøttepolitik være afsluttet i 2014 sammen med vedtagelsen af resten af retningslinjerne for statsstøtte.

Parallelt med og efter vedtagelsen af bemyndigelsesforordningen og procedureforordningen i juli fortsatte arbejdet med at revidere og ajourføre udkast til statsstøtte Lovgivning. En tredje offentlig høring om udkastet til meddelelse om biograffilm fandt sted den 6. maj efterfulgt af høring om den endelige meddelelse den 14. november. ECON blev informeret om dette initiativ såvel som lanceringen af den offentlige høring om retningslinjerne for statsstøtte til lufthavne og luftfartsselskaber (luftfartsretningslinjerne) den 3. juli, om de minimis-høringen den 17. juli, om den offentlige høring om den generelle gruppefritagelsesforordning den 29. juli og om rammebestemmelserne om rednings- og omstrukturingsstøtte den 14. november.

Der blev fremsendt et baggrundsdokument om retningslinjerne for regionalstøtte til ECON den 16. maj.

Også på dette område informerede medarbejdere fra Konkurrencegeneraldirektoratet medlemmer af Europa-Parlamentet og parlamentsansatte. Udvalget om regionalpolitik (REGI) fremsatte en mundtlig forespørgsel med debat om regionalstøtteretningslinjerne i forbindelse med en sideløbende debat om de nye regionalstøttekort og næste programmeringsperiode for strukturfondene.

#### *Erstatningssøgsmål<sup>53</sup>*

Næstformand Joaquín Almunia valgte først at forelægge Kommissionens forslag om erstatning for ECON-parlamentsmedlemmerne på et åbent koordinatormøde i Strasbourg den 11. juni, umiddelbart efter kommissærkollegiets vedtagelse. Kommissionen vedtog forslaget på grundlag af både artikel 103 og 114 i TEUF, hvilket fik Kommissionen til at sende forslaget til Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure. Kommissionens tjenestegrene deltog i workshoppen om forslaget, der blev afholdt af ECON-ordføreren den 18. september, og under den første udveksling af synspunkter, der fandt sted den 17. oktober, for at svare på spørgsmål.

<sup>53</sup> COM(2013) 404 final: Forslag til direktiv om visse bestemmelser om søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceregler.

### *Aftalen med Schweiz*

Konkurrencegeneraldirektoratet underrettede første gang i november 2010 Parlamentet om forhandlingerne med den schweiziske konkurrencemyndighed om en andengenerationsaftale. I juni 2013 anmodede Rådet formelt Europa-Parlamentet om at give sit samtykke til den pågældende aftale. Konkurrencegeneraldirektoratet har arbejdet sammen med ordføreren ved at deltage i en workshop for assistenter, en offentlig høring samt et møde med repræsentanter for parlamentsgrupperne.

### *Styrkelse af Konkurrencegeneraldirektoratets kommunikation med ECON-udvalget*

Som i de forudgående år afholdt Konkurrencegeneraldirektoratet et seminar for ECON-assistenter og politiske rådgivere, der omhandlede de vigtigste emner i beretningen om konkurrencepolitikken for 2012, og som blev afholdt den 17. maj i Konkurrencegeneraldirektoratets lokaler. Dette blev efterfulgt af en grundig orientering af ordførernes assistenter om håndhævelsen af kartel- og monopolreglerne og statsstøttereglerne i transportsektoren og om statsstøtte til banker samt en orientering på højt plan for parlamentsmedlemmer i ECON's konkurrencearbejdsgruppe om de vigtigste politiske emner.

I juli vedtog Kommissionen en ny bankmeddelelse for at opdatere de retningslinjer, der blev offentliggjort i 2008 ved begyndelsen af den finansielle krise, og for at tage højde for de erfaringer, der er gjort i den mellemliggende periode. Kommissionen udarbejdede også et oplæg til Det Økonomiske og Finansielle Udvalg (EFC), som blev sendt til ECON-formanden.

Konkurrencegeneraldirektoratet fortsatte med regelmæssigt at oplyse de relevante parlamentsudvalg om offentlige høringer og vedtagelsen af nye retningslinjer og dokumenter om politikker.

Konkurrencegeneraldirektoratets medarbejdere mødte mange medlemmer af Europa-Parlamentet på et bilateralt grundlag i 2013 i forbindelse med Parlamentets arbejde med de forskellige konkurrencedokumenter. Kommissionens tjenestegrene forberedte 366 skriftlige svar på parlamentsforespørgsler og 21 andragender, som Konkurrencegeneraldirektoratet var koordinator for.

Konkurrencegeneraldirektoratet og ECON-udvalget fortsatte deres udveksling af oplysninger om undersøgelser. Konkurrencegeneraldirektoratet underrettede i juli ECON's sekretariat om de undersøgelser, der var bestilt af generaldirektoratet i 2013.

### *Konkurrencegeneraldirektoratets samarbejde med EØSU og Regionsudvalget*

Kommissionen oplyser også Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) og Regionsudvalget (RU) om større politiske initiativer. Den deltager også i studiegruppe- og sektionsmøder. Den 1. februar deltog næstformand Joaquín Almunia i et plenarmøde i Regionsudvalget om reformen af statsstøtte og revisionen af retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte 2014-2020.